

З Різдвом Христовим та Новим роком!

КОРМОВА БАЗА

ЦІЛЮЩІ ЯГІДНІ ДЕРЕВА ТА КУЩІ – МЕДОНОСИ І ПИЛКОНОСИ

З ДЕНДРОПАРКУ ДОКТОРА А. І. ПОТОПАЛЬСЬКОГО «ПЕРЕМОГА»

КАЗКОВИЙ СВІТ ТРОЯНД – СВЯТО НАДІЇ, ВІРИ І ЛЮБОВІ

*...А троянди, а троянди
До людей пелюстками кричать
Ми не квіти, ми – кохання*

А кохання не можна топтать...

(з пісні «Троянди на пероні», сл. О. Богачук)

Проходить ще один рік. Наближаються найулюбленіші свята для дорослих і дітей. Всі, навіть найчествіші прагматики, несподівано в дні зимових Різдвяних свят, в День святого Миколая чудотворця і в Новорічну ніч мріють, налаштовуються на казкову феєрію, загадують бажання або моляться, щоб наступний рік приніс тільки Добро. Кожна жива душа в ці дні розквітає в надії і вірі в найкраще майбутнє, і з любов'ю творить світ навколо своїх рідних і близьких казковим і романтичним. В такі свята ми всі стаємо трішки дітьми – щиро і з відкритою душею прагнемо і чекаємо чогось чудесного і обов'язково щасливого.

В дитинстві через народні чарівні казки, або оповідання видатних майстрів слова ми пірнали в невідомі для нас світи, вчилися розуміти навколишнє середовище. Найчастіше через них ми здобували логічне мислення, вміння співчувати, розрізняти добро і зло, розвивали інтуїцію і формували широкий світогляд.

Тому для дорослих і маленьких, і обов'язково для зацікавлених читачів–пасічників ми вирішили згадати про троянду – ко-

ролеву квітів, оспівану всіма народами в усі віки в легендах і казках, віршах і піснях.

Так, наприклад, в давньогрецькій міфології перші троянди були білі, розквітали там, де ступала нога богині любові Афродіти, і наповнювали все довкола неймовірно прекрасними пахощами. Червоні троянди за легендою народилися від крові Афродіти, коли її ніжні ніжки поранило гострими шипами та камінням під час пошуку загиблого коханого. Настільки ж романтичними виглядають і інші давньогрецькі легенди, які присвячені троянді. Інші легенди пов'язують троянду з божеством Амуром, до нестями закоханим у німфу Розалію. Після її смерті, куц терну розквітнув трояндами. Ще є безліч казок і легенд одна одної краща, але саме казка «Маленький принц» Антуана де Сент-Екзюпері, коли пишеш ці строки, стає найближчою і найдорогоціннішою за інші казкові історії, тому що це історія любові. Хто читав її, той пам'ятає, як з'явився на планеті людей маленький принц і що передувало цьому. Маленький принц з тугою в серці розповідає про свою єдину троянду, по суті через непорозуміння з якою і почалася його мандрівка: «Якщо ти

любиш квітку, яка існує єдина на світі і лише на одній з мільйонів і мільйонів зірок, цього досить: милуєшся на зорі і почуваш себе щасливим. Кажеш собі: «Десь там і моя квітка...» Перед мандрівкою в момент прощання троянда ледь не плакала, зізналася в любові і побажала маленькому принцу в мандрівці знайти свою долю і бути щасливим. Кожен крок маленького принца сповнений глибокої філософії сенсу життя і любові, його слова влучні і торкаються струн душі, бо твір по суті наповнений алегоріями, близькими до нашого сьогодення і присвячений дорослому приятелю «коли він був маленьким». В найгірші моменти життя маленького принца, як і кожної людини, коли гіркота від побаченої несправедливості і абсурду на інших планетах і на планеті Земля викликала розчарування і сльози безсилля, коли здавалося, що навколо обман, і «вулкани його заввишки до коліна», і «троянда його звичайнісінька і не єдина у світі», з'являється один з наймудріших звірів Лис – рішення і переосмислення помилок на життєвому шляху: «Що ти тут шукаєш?» «Шукаю людей», — відповів маленький принц. «Люди», — мовив лис: «мають рушниці і ходять на лови. Це так ускладнює життя». Те, що ми завжди кажемо, коли в нас багато справ і бажань, те саме говорив і маленький принц: «...в мене обмаль часу. Мені ще треба знайти друзів і узнати багато всяких речей.» На що отримав відповідь: «Людам уже бракує часу щось узнати. Вони купують готові речі в торгівців. Але ж немає таких торговців, які продавали б друзів, і тому люди не мають друзів. Піди ще поглянь на троянди. Ти зрозумієш, що твоя троянда – єдина на світі... Твоя троянда дорога тобі тому, що ти присвятив їй стільки часу... Люди забули цю істину... Ти назавжди береш на себе відповідальність за тих, кого приручив. Ти відповідаєш за свою троянду».

Казкова краса троянд, їх ніжний аромат, їх велич і витонченість одночасно, їх вишуканість непідвладна моді – в усі віки вони вважалися королівськими квітами. За припущеннями вчених, першу культурну троянду вивели в субтропіках Південно-Східної Азії. З давніх-давен її вирощують в країнах Близького Сходу. Трояндами всипали шлях правителів, ними сплачували податки, ними

прикрашали покої, пелюстками з них обсипали ліжка наречених, підлоги бенкетних залів і шлях воїнів-переможців. Для потреб римських імператорів та патриціїв вирощувалося величезна кількість троянд, привозили величезну кількість цілими кораблями з Єгипту, під трояндові плантації займали навіть хлібні ниви. За переказом, один з римських імператорів під час бенкету настільки рясно обсипав пелюстками троянд зі стелі своїх гостей допоки багато з них не задихнулися під горами цих пелюсток. Після падіння Риму троянда вважалась символом розпусту і гріха. Хрестоносці відродили любов до троянд у Європі. В її честь стали влаштовувати народні свята. Навіть зараз існує традиція в день Сходження Святого Духа після святкової Служби Божої крізь вікно в куполі Римського Пантеону на християн, зібраних у храмі, сипати трояндові пелюстки.

Троянда в різні часи набуває символізму: моральності і цнотливості, розкошів, полум'яної любові. В історії Англії XV століття відома тридцятирічна кровопролитна війна за англійський престол, яку називають війною Червоної і Білої троянди. Два могутніх роди – Ланкастерів і Йорків на зібранні в парку Тампль вирішували долю англійського престолу. Річард Плантагенет з роду Йорків, зірвав з куца білу троянду і запропонував це зробити всім своїм прихильникам. Прихильники Ланкастерів зірвали червоні троянди і причепили до своїх капелюхів. Зображення троянди після цього перейшло на герби, печатки, щити, прапори англійських родів.

Про троянду можна було б писати ще безліч історій, легенд, казок, згадувати поеми, оди, ліричні вірші в її честь, обряди та інше, і нашому читачеві зрозуміло, що вона дійсно того варта. Але все ж таки важливо згадати і її корисні властивості, які може використовувати сучасна людина в своїх потребах.

Пелюстки **Троянди чайної (*Rosa odorata*)** багаті на вітаміни А, С, D, РР, К, В₁ та Е, на корисні смоли і глікозиди, поліфеноли, антиоксиданти (кверцетин, елагова кислота), залізо.

Серед показань до застосування: дизентерія, діарея, захворювання печінки, захворювання нирок, гіпертонія, ГРВІ, депресія,

безсоння, втома, псоріаз, екзема, набряки, стоматит, запалення ясен, інфекційні захворювання шлунково-кишкового тракту, ослаблений імунітет, розлад менструального циклу і біль під час нього, вугрі, закрепи.

Лікувальні властивості. Пелюстки троянди, особливо дамаської та чайних гібридів, ціняться в медицині з античних часів. У Авіцени перелік показань до застосування троянди займає 2 сторінки. Він рекомендував відвари з пелюсток у якості в'язучого, рано-загоювального та протизапального засобу, при лікуванні шлунка, вважав її корисною при очних захворюваннях, болю у вухах, захворюваннях порожнини рота та інших. Олію з троянди використовував для зняття запалення шлунку у хворих. Східна медицина залишається постійною в шанобливому ставленні до лікувальних можливостей троянди і сьогодні. Чай з бутонів та пелюсток троянди в Китаї використовували понад 5 тисяч років тому і використовують зараз як лікувальний засіб для підвищення імунітету, усунення ангіни та поліпшення травлення, для заспокоєння запаленої слизової шлунку та тонкого кишківника. Чай з чайної троянди має антисептичну, противірусну та антибактеріальну, загальнозміцнюючу, протизапальну, заспокійливу дію. Його застосовують як відхаркувальний і протикашльовий та детоксикаційний засіб при лікуванні хвороб сечовивідних шляхів і нирок, для відновлення нормальної популяції бактерій кишківника.

В середньовіччя троянду використовували в лікуванні під час епідемії чуми, при лікуванні головного болю, шлункових розладах, застійних явищах в печінці, порушеннях менструального циклу, пневмонії і застуди, шкірних захворюваннях та очних інфекціях, ранах і опіках. У XXI столітті західна медицина, на жаль, мало використовує троянду.

Вона має антисудомну дію, допомагає покращити стан здоров'я при заїканні, особливо, коли настій пелюсток з медом п'ють на ніч. Такий настій корисний дітям при підвищенні збудливості і при розладах сну.

Чай з пелюсток допомагає боротися з затримкою рідини в організмі, з усіма хворобами в печінці, з млявістю кишківника і за-

крепами, очищає жовчний міхур і сприяє виведенню жовчі.

Настій з пелюсток чайної троянди має бактерицидні, протизапальні властивості. Його використовують як внутрішній засіб та у якості компресів на уражені ділянки шкіри при опіках, псоріазі, пролежнях, ранах, вугровій висипці, екземі. Заварюють 3 столові ложки пелюсток в 500 мл окропу на ніч, вранці проціджують і приймають по 150 мл 3 рази за добу за пів години до їжі.

Пелюстки троянди використовуються в різних сумішах лікарських рослин і зберігають свої властивості в процесі переробки – варення, висушування.

Екстракти і олії з троянди широко застосовують у парфумерії і косметичці як самостійно, так і для створення парфумерних композицій. Французькі парфумери цінують троянди, що вирощені на плантаціях Болгарії біля м. Казанлику у Долині Троянд, та ті, що ростуть біля м. Грасса у Франції, яке славиться своїм парфумерним виробництвом. Екстракт троянди ефективно зволожує, омолоджує, заспокоює і одночасно тонізує шкіру, сприяє її регенерації, надає їй природний колір і пружність, м'якість і ніжність, що супроводжується відчутним омолодженням.

Ванни з пелюстками троянд налаштовують на романтичний лад, допомагають зберігати молодість шкіри, а аромат чайної троянди або олії знімає головний біль і запаморочення, втому і слабкість, надає відчуття спокою, розслаблення, лікує безсоння, зміцнює серце і додає впевненості.

Кулінарія. З троянд роблять лікери і смачні духмяні лікувальні настоянки. Використовують троянду як ароматизатор. Для кольору, неповторного смаку і аромату додають у компоти, конфітури, напої, сиропи, желе, цукерки, морозиво, мармелад, масло, олію, чаю, оцту.

З пелюсток троянд варять смачне і лікувальне варення, яке використовують під час застуд, сезонних вірусно-мікробних захворювань, а також для зміцнення імунітету. Для збереження кольору в сироп додають аскорбінову або лимонну кислоту. Варення має

антисептичні і ранозагоювальні властивості, тому його споживали при стоматитах, ранах на яснах, слизовій оболонці рота і від запалень слизової шлунково-кишкового тракту, як профілактику виникнення виразки шлунку.

Оцет з пелюсток троянди використовують у народній медицині як засіб проти тонзилітів та ангіни. Для приготування оцту беруть 100 г пелюсток чайної троянди, заливають 1 л яблучного або столового оцту і настоюють протягом 8 днів. Отриманий проціджений настій використовують для полоскань: 1 ч. ложка на склянку теплої кип'яченої води.

Особливо корисне варення з чайної троянди, яка довго цвіте і активно відвідується бджолами. Цей сорт троянд найчастіше пасічники використовують при створенні медоносного килима пасічника. Але й інші сорти, наприклад виткі троянди теж полюбляють бджоли. Крім того, мед з троянд особливо запашний, густий, темно-бурштиновий.

Протипоказанням до вживання продуктів і рослинної сировини з троянди є індивідуальна непереносимість, виражена гіпотонія, вагітність, годування груддю, вік дітей – до 3-х років.

В дендропарку «Перемога» неодноразово висаджувалися різні сорти троянд. Але вся біда у невдачах їх вирощування на Поліссі пов'язана із забезпеченням своєчасного поливу. Наразі в дендропарку збереглося три кущики троянд з семи висаджених 7 років тому **Світланою Анатоліївною Кобзою**, старшою донькою засновника дендропарку, лікарем-терапевтом з багаторічним стажем роботи в лікувальних установах м. Львова. В останнє десятиліття кожен рік в Ходаківський дендропарк «Перемога» привозилося багато різних саджанців культурних дерев і кущів. З них виживало 15–20% – і це для пісків Полісся (неугідь) не поганий підсумок збереження зеленого фонду, враховуючи мізерний полив в засушливі літні місяці. На жаль, кількість любителів і шанувальників Природи до цього часу постійно зменшувалась, особливо відчутно після закриття місцевої школи. У 2023 році, завдяки активізації

оздоровчо-освітнього об'єднання «Благодійного Оздоровчого Гурту Успіху Добродійників Амбітного Руху – БОГУ ДАР» (стаття у журналі «Пасіка» №11 стор. 23–28) стала оживати благородна ініціатива в душах однопідприємців. Ця ініціатива проявила себе на ділі «вчичісуванням» дендропарку «Перемога» від сухостою і сміття. З'являється надія на відновлення дендропарку в його запланованому варіанті в якості духовної і оздоровчо-освітньої світлиці під відкритим небом Поліського краю. Тому закликаємо усіх небайдужих: від дітей і до усіх здорових і «підтоптаних часом і обставинами» підготувати парк до знаменного ювілею – 45-річчя заснування, що наближається у жовтні 2024 року. Кожен може допомогти насінням, саджанцями, фінансово – через рахунок Благодійного фонду «Небодарний цілитель» № UA683223130000026006012818021 в АТ Укресімбанку м. Києва, ЄДРПОУ 21688650 (з поміткою «Гурту БОГУ ДАР»). Або можете допомогти публікаціями про сам парк «як перлину в незавершеній оправі», про його засновників і трудників – вірних Богу і народу трудяг з істинно духовними душами, а також допомогою у створенні публікації путівника Дендропарку "ПЕРЕМОГА"... і безліччю інших об'єднаних ініціатив усіх небайдужих добродійників. Досить сонних і нікчемних думок: «А воно тобі треба?!». Досить песимістів і пристосуванців з «душком продажності». Згадаймо міжнародну ініціативу «Сади Перемоги», про яку можна знайти інформацію в популярній пресі та інтернеті... Ми чекаємо чудес, але чудо починається з наших з вами кроків на нашій планеті. За нами тягнуться сліди – наші добрі справи, які йдуть свідченнями у вічність. В Індії одна людина за 40 років насадила на 500 га ліс з різноманітною флорою. Цю людину звали Джадав Паєнг. Насадження лісу – це єдина справа всього його життя. Завдяки його насадженням збагачена флора і фауна місцевості. Ним пишається вся Індія. 500 га лісу Джадава Паєнга стало національним надбанням, яке охороняється і підтримується країною... Зараз ми бачимо, як вироджуються села України, втікає ініціативна молодь, вимирають останні старожили...а коли прийде «завтра», вже не знайдеш і дороги у село. Полісся «лисіє» і

Чайна троянда. І свято, і активно-продуктивний трудовий бджолиний день...

зневоднюється. Дендропарк всього на майже 40 га задуманий, як маленька віддалена копія біосферного заповідника для відновлення Полісся. Засновники і їх одностайні зробили за своє життя багато необхідних справ на користь народу, і з лихвою отримали несправедливості, глузувань, бюрократичних перепон в роботі. Справа не в гектарах площі, а в суті. Ідея Дендропарку з його започаткованим музеєм бджільництва і бортництва, а також в плані майбутнім духовним і оздоровчо-освітнім центром може надовго затримати вимирання навколишніх сіл, і, навіть, повернути їм розквіт і багатолюдність. Ця справа є вищим проявом Любові до рідної землі, до якої може долучитися кожен бажаючий.

Коли уявляєш майбутній вигляд дендропарку, бачиш алеї, обсажені різноманітними квітами, і серед них багато кущів героїнь нашої статті – чарівних духмяних троянд, над якими кружляють задоволені бджоли, на лавочках в тіні уквітчаних трояндами альтанок сидять замріяні і закохані молоді пари, а на під'їзді до дендропарку стоять різнокольорові автобуси паломників та екскурсантів із різних країн Європи, Австралії, Африки, Азії і із далеких Штатів.

А.І. ПОТОПАЛЬСЬКИЙ,
кандидат медичних наук,
доцент,
професор Європейської академії
проблем людини,
директор Інституту
оздоровлення і відродження
народів України та
Благодійного фонду
"Небодарний цілитель",
заслужений винахідник України,
керівник «Центру духовного
відродження та оздоровлення
людини і довкілля» на базі
Національного університету
біоресурсів і природокористування
України,
старший науковий співробітник
Інституту молекулярної
біології і генетики
Національної Академії
наук України,
О.І. ВАСИЛЕНКО,
заступник директора
Інституту оздоровлення і
відродження народів
України та Благодійного фонду
"Небодарний цілитель"
Фото О.І. ВАСИЛЕНКО
Електронна пошта для листів:
Labmsbar@gmail.com
Сайт Інституту оздоровлення і
відродження народів України:
www.potopalsky.kiev.ua